

LA CAUSA.

(1961. Cel·la d'una presó. Des d'una petita finestra entra un raig de sol. Se senten crits de multitud a la llunyania. En una taula dos homes entre cinquanta i seixanta anys hi són asseguts. Adolf és calb, amb ulleres i va vestit de presoner. L'Avner és moreno i va vestit de civil. Sobre la taula, una magnetòfon enregistrator. Adolf llegeix un paper. Quan ha acabat, el desa acuradament.)

Adolf.- Es diu Avner Less?

Avner.- Sí.

Adolf.- Edat?

Avner.- 45 anys.

Adolf.- És d'aquí, de Jerusalem?

Avner.- Sí.

Adolf.- Origen?

Avner.- Alemany.

Adolf.- D'on?

Avner.- de Berlin.

(Pausa.)

Adolf.- És policia.

Avner.- Sí.

Adolf.- Grau?

Avner.- Capità.

(Pausa.)

Adolf.- Està casat?

Avner.- Sí.

Adolf.- Fills?

Avner.- Sí.

Adolf.- Quants?

Avner.- Dos.

Adolf.- Nens?

Avner.- Un nen i una nena.

(Pausa)

Adolf.- Deu ser difícil per ells, suposo, esperar-lo cada nit...

Avner.- Senyor Eichmann...

Adolf.- Perdoni la impertinència. I gràcies per concedir-me aquestes respostes. Els botxins amb nom no em semblen tan temibles.

Avner.- Senyor Eichmann, el fiscal Hausner arribarà en un parell...

Adolf.- Jo en tinc quatre, de fills. Tot ells mascles. Adolf, Horst, Dieter, i Ricardo, el més petit. Té cinc anys.

Avner.- N'estem informats. Hem de procedir.

Adolf.- És clar que n'estan informats, ho saben tot sobre mi.

(pausa)

Avner.- Senyor Eichmann, sap per què sóc aquí?

Adolf.- Sí. Per venjança.

Avner.- Si fos això, ja seria mort, no creu?

(Pausa.)

És aquí per un judici.

Adolf.- Quan en el silenci sento rugir la multitud, tinc clar que la meva sentència ja ha estat dictada. És probable que quan vosté se'n vagi, ell m'escanyi.

Avner.- Qui?

(Adolf assenyala amb el cap la porta de la cel·la)

El zelador?

Adolf.- Sí, ja torna a espigar. El veu?

(Avner parla en hebreu, dirigint-se a la porta)

Avner.- Senyor Eichmann, firmarà la confessió?

Adolf.- Vaig complir la llei i les meves obligacions. Com vosté fa ara.

(Pausa. Avner agafa el paper i llegeix)

Avner.- Jo, Adolf Eichmann, nascut a Solingen l'any 1906, Obersturmbannführer de les SS, responsable de l'oficina de seguretat IVB4, sóc culpable de crims contra la humanitat i genocidi, i de la deportació de cinc milions de jueus als camps d'extermini durant el transcurs de l'operació "Solució Final", executada en els territoris del Tercer Reich entre 1942 i 1945.

(Pausa. Li entrega la confessió a Adolf)

Li va costar molt complir amb les seves obligacions?

Adolf.- Sap? Vaig ser un dels primers en creure en la causa sionista. Durant els primers anys, no tenia altre anhel que assentar el seu poble en aquestes terres ermes... I miri'ns ara, aquí. Quina ironia, tantes mans, tantes mànigues, tants esforços per acabar dirigint els tràmits, per caprici d'un govern obtús, d'una solució extravagant i poc imaginativa.

(pausa)

No em miri així. Vosté no sap res.

Avner.- Tràmits? És creu un oficinista? No s'amagui, senyor Eichmann, el treball minuciós i precís del fiscal Hausner ens ha permès reunir i contrastar els suficients testimonis i documentació per recordar al Món la mena d'oficinista que és vosté.

(pausa)

Adolf.- Torna a ser-hi.

Avner.- Qui?

(Adolf indica amb el cap la direcció de la porta. Avner crida un renec en hebreu)

Adolf.- No sortiré viu d'aquí. Em mataran.

Avner.- No sense la condemna d'un tribunal.

Adolf.- *(amb ironia)* M'ho garanteix?

Avner.- És que té por?

Adolf.- *(trist)* Sí, Molta. Estic aterrit.

(pausa)

Avner.- És monstruós.

Adolf.- El què?

(silenci)

Avner.- Que sembli vostè tan normal.

(pausa)

Adolf.- Digui'm, Avner, per què és aquí?

Avner.- Se l'acusa de crims contra la humanitat. Sóc aquí per interrogar-lo.

Adolf.- No, no. Vull dir, per què és vostè qui m'interroga?

Avner.- El fiscal Gideon Hausner em va designar per dirigir l'interrogatori en el procés d'acusació d'aquesta audiència pública.

Adolf.- I n'està orgullós?

Avner.- És un honor treballar sota les ordres d'un patriota i un home d'estat com ho és en Hausner. I és un plaer participar en aquest acte de justícia al poble d'Israel.

Adolf.- Entenc. Viu amb la tranquil·litat de complir amb el seu deure. És això Capità Less?

(pausa)

Avner.- Contesti, senyor Eichmann, recorda haver dit "Saltaré alegrement sobre la meva tomba, perquè el fet de tenir en la meva consciència la mort de cinc milions de jueus em produeix una autèntica satisfacció"?

Adolf.- No. No ho recordo.

Avner.- Segons els informes dels psicòlegs vostè afirma haver viscut sota l'imperatiu categòric de Kant. S'entossudeix a emmarcar les seves accions individuals sota la legislació vigent durant el Tercer Reich-

Adolf.- Fins que vaig deixar de ser-ne el propietari!

Avner.-Tanmateix, les evidències fefaents reunides pel fiscal Hausner demostraran en el transcurs d'aquest judici que les seves accions van anar molt més enllà que les de timbrar documents signats pels seus oficials superiors. Vol retractar-se'n, d'aquestes declaracions?

Adolf.- I amb quina finalitat? Això és una farsa propagandística d'audiència internacional. Si el seu sacralitzat Hauser ha organitzat aquest show mediàtic ha estat per legitimar l'existència d'Israel. L'adverteixo, la meva execució no servirà de res. S'han pres massa molèsties per reobrir unes ferides que els sagnarà fins a deixar-los sense res.

Avner.- Qui és vosté per parlar de farses judicials?

(pausa)

Adolf.- És que és prou ingenu com per pensar que tinc alguna oportunitat?

Avner.- Vol que parlem d'oportunitats, senyor Eichmann?

(s'arremanga la màniga de la camisa i li ensenya l'avantbraç)

Adolf.- Entenc...

Avner.- No, senyor Eichmann, no crec que entengui res.

Adolf.- Creu que menteixo? Em penjaria amb les meves pròpies mans per donar una lliçó a tots els antisemites, però eren les lleis de la guerra, Capità Less!

(Pausa. Avner es puja la màniga de la camisa)

Avner.- Vam estar dues setmanes en un dels seus vagons. N'érem cinc-cents: homes, dones, vells, criatures... Ni una pausa. Ni una engruna de pa. Ni una gota d'aigua. Durant dos mil quilòmetres. Quan vam arribar a Auschwitz, en quedàvem cent cinquanta-quatre.

Adolf.- I vosté avui és aquí...

Avner.- Tenia vint-i-nou anys quan van alliberar el camp. Tres anys d'esclavitud en una de les seves infames plantes havien buidat la vida dels meus ulls, i només el tifus em va deslliurar de les terribles marxes per la neu. El treball no ens feia lliures, no, senyor Eichmann, no, només en la mort trobàvem el repòs. Els russos no van rescatar supervivents, senyor Eichmann, van trobar cossos sense ànima, esquelets guarnits amb tires de pell que es movien per la inèrcia motriu de seguir respirant.

(pausa)

Més de trenta membres de la meva família van ser exterminats gràcies a la seus deures d'oficinista. Digui, senyor Eichmann, pensa signar la confessió?

(pausa)

Adolf.- No vaig perseguir als jueus amb avidesa ni amb plaer. Va ser el govern qui ho va fer. La persecució, només podia decidir-la un govern, però en cap cas jo. Acuso als governants d'haver abusat de la meva obediència.

Avner.- I així se n'exculpa de les seves responsabilitats? No pensa penedir-se'n?

Adolf.- El penediment és per a criatures! Se'n penedirà, vosté, d'haver col·laborat en el meu segrest i de separar-me de la meva família? Viatjarà a l'Argentina, Capità Less i s'excusarà davant dels meus fills per haver-los deixat orfes?

Avner.- La seva mort no és la nostra finalitat, senyor Eichmann, només la conseqüència de buscar la resposta dels seus actes davant d'un tribunal.

Adolf.- I és que la justícia no és la convenció moral d'un poble? No ho oblidí, Capità Less, m'acusen de complir amb la llei!

(Avner treu una pistola i apunta al cap d'Adolf)

Avner.- El carregador és ple, senyor Eichmann, i el fiador, tret. Vull que entengui una cosa. No hi ha ni un sol jueu en tot el món que no vulgui veure'l mort. Però ha viatjat dotze mil quilòmetres i ara, és aquí. Viu. Si jo li disparo, seré un heroi per al meu poble, però un criminal per a la meva llei. Això, és el que ens fa diferents.

Adolf.- Faci-ho, Less. Dispari. Perquè davant el tribunal respondré a totes les preguntes, i ja l'avisó, que no estan preparats per sentir-ne totes les respostes. Vosté no sap res, ja li he dit abans.

Avner.- No necessito explicacions, en els meus records hi ha la seva culpa!

Adolf.- Doncs així dispari, perquè no firmaré, Capità Less. No sóc el responsable, ni la causa, de les seves nafres històriques. Era part de l'engranatge, una peça més. Si em condemnen per ser-ne culpable, procuri tenir suficients cel·les a Israel per encabir-hi a tots els Alemanys. I en la cerca, Less, faci un petit lloc pels jueus que van col·laborar voluntàriament en l'extermini dels seus conciudadants...

(Avner carrega el percutor. En aquest moment, entra Hausner)

Hausner.- Capità Less! Guardi la seva arma! No és aquí per això.

(Avner guarda la pistola.)

Avner.- Fiscal Hausner, jo...

Hausner.- Guardi's les explicacions per després. No l'hauria d'haver-lo deixat sol amb l'acusat.

Avner.- Cregui'm, fiscal, jo no...

Hausner.- Ara no, Less.

(Pausa.)

Avner.- Fiscal, l'acusat es nega a firmar la confessió.

Hausner.- Tant se val, Capità Less.

Avner.- Si em dóna un parell d'hores més...

Hausner.- He vingut per un altre assumpte.

Avner.- Un altre assumpte?

Hausner.- Aquesta vista és extraoficial, Capità Less.

Avner.- Entenc.

Hausner.- (*dirigint-se a Adolf*) Benvingut, senyor Eichmann. Feia molt de temps que el buscàvem. I finalment l'hem trobat.

Adolf.- Els hi ha estat difícil espero.

Hausner.- No tant com pensàvem, haig de dir. I vosté és el primer d'una llarga llista.

(*pausa*)

Hi està confortable, aquí, Senyor Eichmann?

Adolf.- No tinc cap queixa, senyor Hausner.

Hausner.- Ha rebut maltractes o amenaces?

Adolf.- (*mira a Less*) El Capità Less ha complert en tot moment amb les seves obligacions, senyor fiscal.

(*Pausa. Hausner s'asseu*)

Hausner.- Li és familiar el nom de Judith Hausner?

Avner.- Bé, si em disculpen...

(*Avner recull, per marxar*)

Hausner.- Quedi's, Capità Less. Escoltarà una història que li pot ser útil per al seu interrogatori.

(*Avner es queda assegut*)

Judith Hausner, senyor Eichmann.

Adolf.- És un nom comú, entre els hebreus. Si l'hagués conegut, tampoc la recordaria.

(*Hausner treu un paper plegat i el desplega. Llegeix.*)

Hausner.- Terzín, novembre de 1941. Apreciat germà Gideon, aquesta és la nostra nova adreça. Estem bé, no pateixis. Ens han confiscat l'empresa i els nostres béns, però conservem els nostres comptes i part dels diners, que serviran per poder marxar d'aquí. Des d'Àustria, ens han reubicat a Txèquia, al camp de Theresienstadt. El viatge ha estat ple de problemes i d'infortunis, però hem arribat bé. Si t'arriba aquesta carta, vol dir que el suborn que hem pagat ha valgut la pena. No s'hi viu del tot malament, en aquest camp. Quan ve la Creu Roja, sortim i afirmem, amb alegria, que el Reich ens proporciona tot allò que necessitem. Però jo no m'enrefio. Tanmateix, avui la sort ens ha somrigut. Un dels màxims responsables d'Assumptes Jueus, Adolf Eichmann, un jove amic de la família que, en un moment difícil per a ell, vam ajudar i col·locar a la Vacuum Oil Company com a cap de compres, ha vingut en tasques de supervisió del camp. Finalment, després de molt insistir, ens ha concedit un vista privada. Ha estat molt amable i gentil, i ens ha assegurat que la nostra presència allà era un greu error de la burocràcia alemanya. Al marxar, m'ha

fet dos petons, plens d'amor i comprensió que m'han donat força i esperança. La cosa anirà bé, Gideon, i crec que, en breu, gaudirem plegats del Sol d'Israel. "

(pausa)

Judith Hausner va morir a Treblinka el maig de 1943.

(pausa)

Adolf.- No recordo res de tot això, fiscal.

Hausner.- No, és clar, me n'havia oblidat. Vosté no recorda mai res.

(Silenci. Se sent la multitud cridar molt i soroll de trets)

Hausner.- Maleïda turba! Haurem de demanar més forces de contenció.

Adolf.- Deixi'ls entrar, Hausner, i acabem d'una vegada per totes.

Hausner.- Vosté és aquí per acomplir un propòsit i a fe de Déu que el complirà.

(Pausa. Hausner s'acosta a Eichmann. I li fa dos pentons)

Tanmateix no sap que feliç em faria si sabés que en el seu retorçat cor, senyor Eichmann, encara hi queda un bri d'esperança. Només una mica, molt poca, un pensament de fe en que encara pot sortir-se'n d'aquesta. Si sabés que en té, d'aquesta fe, senyor Eichmann, jo rabiaria d'il·lusió.

Avner.- Què significa això fiscal Hausner?

(En Hausner l'abraça i li diu a cau d'orella)

Hausner.- Què per a la seva satisfacció, Capità Less, està contemplant a un condemnat a mort.

Avner.- I el judici?

Adolf.- Quin judici?

(Adolf es posa a riure, signa la confessió, la tira sobre la taula)